

Dokument s plenarne sjednice

B9-0105/2019

1.10.2019

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen u skladu s člankom 112. stavcima 2. i 3. Poslovnika

o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D062417/04 – 2019/2828(RSP))

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

Nadležna zastupnica: Tilly Metz

Günther Sidl, Anja Hazekamp, Eleonora Evi, Sirpa Pietikäinen

Rezolucija Europskog parlamenta o nacrtu Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D062417/04 – 2019/2828(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir nacrt Provedbene odluke Komisije o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (D062417/04),
 - uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje¹, a posebno njezin članak 11. stavak 3. i članak 23. stavak 3.,
 - uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za prehrambeni lanac i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 11. lipnja 2019. i na kojem nije doneseno nikakvo mišljenje, te glasovanje Žalbenog odbora od 12. srpnja 2019. na kojem ponovno nije doneseno mišljenje,
 - uzimajući u obzir članke 11. i 13. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije²,
 - uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) usvojeno 29. studenog 2018. i objavljeno 14. siječnja 2019.³,
 - uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima je izraženo protivljenje odobravanju genetski modificiranih organizama⁴,
 - uzimajući u obzir prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,
 - uzimajući u obzir članak 112. stavke 2. i 3. Poslovnika,
- A. budući da je Odlukom Komisije 2008/730/EZ⁵ odobreno stavljanje na tržište hrane i

¹ SL L 268, 18.10.2003, str. 1.

² SL L 55, 28.2.2011., str. 13.

³ Znanstveno mišljenje o Ocjeni genetski modificirane soje A2704-12 radi produljenja odobrenja na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 (primjena EFSA-GMO-RX-009), EFSA Journal 2019;17(1):5523, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2019.5523>

⁴ U svojem osmom sazivu Parlament je donio 36 rezolucija u kojima je izraženo protivljenje odobravanju genetski modificiranih organizama.

⁵ Odluka Komisije 2008/730/EZ od 8. rujna 2008. o odobravanju stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificiranu soju A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastoje se ili su proizvedeni od nje, na temelju

hrane za životinje koja sadržava genetski modificiranu soju A2704-12 (soja A2704-12), sastoji se ili je proizvedena od nje; budući da je tim odobrenjem obuhvaćeno i stavljanje na tržište proizvoda, povrh hrane i hrane za životinje, koji sadržavaju soju A2704-12 ili se od nje sastoje, za iste namjene kao i druge vrste soje, osim za uzgoj;

- B. budući da je nositelj odobrenja Bayer CropScience AG 29. kolovoza 2017. u skladu s člancima 11. i 23. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 podnio Komisiji zahtjev za produljenje tog odobrenja (zahtjev za produljenje odobrenja);
- C. budući da je EFSA 29. studenog 2018. donijela pozitivno mišljenje o tom zahtjevu za produljenje odobrenja, koje je objavljeno 14. siječnja 2019.⁶;
- D. budući da je soja A2704-12 razvijena kako bi se stvorila tolerancija na herbicide na bazi amonijeva glufosinata; budući da se tolerancija na te herbicide postiže eksprimiranjem proteina PAT (fosfotricin-acetil-transferaza)⁷;

Komplementarni herbicidi

- E. budući da niz studija ukazuje na to da uzgoj genetski modificiranih usjeva tolerantnih na herbicide dovodi do veće uporabe tih herbicida⁸; budući da se, kao posljedica navedenog, očekuje da će soja A2704-12 biti izložena i višim i ponovljenim dozama glufosinata, što bi moglo dovesti do većih količina njegovih ostataka pri žetvi;
- F. budući da u okviru posljednjeg koordiniranog višegodišnjeg programa kontrola Unije (za 2020., 2021. i 2022.)⁹ države članice više nisu obvezne mjeriti razine ostataka glufosinata u uvezanoj soji; budući da se ne može isključiti da će soja A2704-12 ili proizvodi dobiveni od nje za korištenje u hrani i hrani za životinje premašiti maksimalne razine ostataka Unije koje su uvedene kako bi se osigurala visoka razina zaštite potrošača;
- G. budući da se glufosinat klasificira kao tvar koja je toksična za reproduktivno zdravlje (kategorija 1B Europske agencije za kemikalije) i stoga je obuhvaćena kriterijima za isključivanje navedenima u Uredbi (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰; budući da je odobrenje za upotrebu glufosinata u Uniji isteklo 31. srpnja

Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 247, 16.9.2008., str. 50.).

⁶ EFSA Journal 2019.;17(1):5523.

⁷ Mišljenje Znanstvenog povjerenstva za genetski modificirane organizme (GMO) o zahtjevu (referenca EFSA-GMO-NL-2005-18) za stavljanje na tržište soje A2704-12 tolerantne na glufosinat, za uporabu u hrani i hrani za životinje te uvoz i obradu, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003, koji je podnio Bayer CropScience, EFSA Journal (2007)524, str. 1. <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2007.524>

⁸ Vidjeti, na primjer, Bonny S, *Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact*, Environmental Management, siječanj 2016.;57(1):31-48,

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> i Charles M Benbrook, *Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years*, Environmental Sciences Europe; svezak 24., broj: 24 (2012.), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>.

⁹ Provedbena uredba Komisije (EU) 2019/533 od 28. ožujka 2019. o koordiniranom višegodišnjem programu kontrole Unije za 2020., 2021. i 2022. za osiguranje sukladnosti s maksimalnim razinama ostataka pesticida i ocjenu izloženosti potrošača ostacima pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog podrijetla, (SL L 88, 29.3.2019., str. 28.).

¹⁰ Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ, (SL L 309, 24.11.2009, str. 1.).

2018.¹¹;

- H. budući da način na koji genetski modificirane biljke razgrađuju herbicide, kao i sastav i stoga toksičnost proizvoda razgradnje (metaboliti), može ovisiti o samoj genetskoj modifikaciji¹²;
- I. budući da se smatra da procjena ostataka herbicida i njihovih metabolita u genetski modificiranim biljkama nije obuhvaćena područjem djelovanja EFSA-ina povjerenstva za genetski modificirane organizme;

Komentari država članica

- J. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja EFSA-i uputile brojne kritike¹³; budući da su se kritike najviše odnosile na nemogućnost ispravne procjene rizika povezanih s upotrebom soje A2704-12 u hrani i hrani za životinje zbog nedovoljnog broja i raznovrsnosti terenskih studija, općeg nedostatka podataka o ostacima glufosinata i nepostojanja bilo kakvih studija o kroničnoj ili subkroničnoj toksičnosti; budući da je nekoliko država članica navelo da plan praćenja stanja okoliša nije u skladu s Direktivom br. 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴ i povezanim smjernicama, kao ni smjernicama EFSA-e za praćenje stanja okoliša nakon stavljanja na tržište (2011.); budući da je nekoliko država članica izrazilo zabrinutost zbog utjecaja soje A2704-12 na bioraznolikost i javno zdravlje u zemljama koje ju proizvode i izvoze;
- K. budući da je u neovisnoj studiji zaključeno da procjena rizika koju je provela EFSA nije prihvatljiva u njezinom sadašnjem obliku¹⁵ jer se njome nisu utvrdili nedostaci u znanju i nesigurnosti te se nije ocijenila sveukupna sigurnost i potencijalna toksičnost soje A2704-12; budući da je u studiji utvrđeno da EFSA nije uzela u obzir promjene do kojih je došlo u razdoblju od 10 godina nakon početnog odobrenja soje A2704-12, a koje se odnose na poljoprivredne uvjete u kojima se uzgaja soja otporna na herbicide, kao što su, na primjer, sve veći problemi s korovima otpornima na herbicide zbog kojih su pak potrebne sve veće količine herbicida;

Poštovanje međunarodnih obveza Unije

- L. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i druge legitimne čimbenike važne za predmet koji se razmatra;

¹¹ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/public/?event=active substance.detail&language=EN&selectedID=1436>

¹² EFSA, primjerice, navodi da je to slučaj ako se kao komplementarni herbicid koristi glifosat: EFSA-ina revizija postojećih maksimalnih razina ostataka glifosata u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 396/2005, 2018., str. 12. <https://www.efsa.europa.eu/fr/efsajournal/pub/5263>

¹³ Prilog G, Primjedbe država članica

<http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2018-00992>

¹⁴ Direktiva 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom uvođenju u okoliš genetski modificiranih organizama i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/220/EEZ (SL L 106, 17.4.2001., str. 1.).

¹⁵ Komentar instituta *Testbiotech* na EFSA-inu ocjenu genetski modificirane soje A2704-12 u svrhu zahtjeva za produljenje odobrenja <https://www.testbiotech.org/en/content/testbiotech-comment-soybean-a2704-12-renewal>

budući da bi ti legitimni čimbenici trebali uključivati obveze Unije u okviru ciljeva održivog razvoja UN-a, Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti;

- M. budući da se u nedavnom izvješću posebnog izvjestitelja UN-a za pravo na hranu navodi da opasni pesticidi, posebno u zemljama u razvoju, imaju katastrofalne učinke na zdravlje te da mogu dovesti do kršenja ljudskih prava poljoprivrednika i poljoprivrednih radnika, zajednica koje žive u blizini poljoprivrednih zemljišta, autohtonih zajednica te trudnica i djece¹⁶; budući da se u okviru cilja održivog razvoja br. 3.9 želi do 2030. znatno smanjiti broj smrtnih slučajeva i bolesti uzrokovanih opasnim kemikalijama i onečišćenjem zraka, vode i tla te kontaminacijama¹⁷;
- N. budući da je krčenje šuma jedan od glavnih uzroka smanjenja biološke raznolikosti; budući da su emisije nastale uslijed uporabe zemljišta i prenamjene zemljišta, uglavnom zbog krčenja šuma, drugi najčešći uzrok klimatskih promjena, odmah nakon sagorijevanja fosilnih goriva¹⁸; budući da se Pariškim sporazumom i globalnim Strateškim planom za biološku raznolikost za razdoblje 2011. – 2020., uključujući ciljeve za biološku raznolikost iz Aichija, usvojene u okviru Konvencije o biološkoj raznolikosti, promiče održivo upravljanje šumama, njihova zaštita i obnova¹⁹;
- O. budući da cilj održivog razvoja br. 15. uključuje zaustavljanje krčenja šuma do 2020.²⁰ budući da šume imaju višefunkcionalnu ulogu kojom se podupire ostvarivanje većine ciljeva održivog razvoja²¹;
- P. budući da je proizvodnja soje glavni pokretač krčenja šuma u području Amazonije, Cerrada i Gran Chaca u Južnoj Americi; budući da 97 %, odnosno 100 % soje koja se uzgaja u Brazilu i Argentini genetski modificirana soja²²; budući da je uzgoj soje A2704-12 odobren, među ostalim, u Brazilu i Argentini²³;
- Q. budući da je Europska unija drugi najveći svjetski uvoznik soje i da je većina soje uvezene u Uniju namijenjena za hranu za životinje; budući da je analizom koju je provela Komisija utvrđeno da Unija globalnom krčenju šuma i povezanim emisijama povijesno najviše pridonosi upravo zbog soje, na koju otpada gotovo polovica krčenja šuma prouzrokovanog sveukupnim uvozom u Uniju²⁴;

¹⁶ <https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/ToxicWastes/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx>

¹⁷ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/>

¹⁸ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 23. srpnja 2019. – Pojačanje djelovanja EU-a za zaštitu i obnovu svjetskih šuma (COM(2019)0352), str. 1.

¹⁹ Idem, str. 2.

²⁰ Vidjeti cilj br. 15.2: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/>

²¹ COM(2019)0352, str. 2.

²² International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (2017.) *Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017*, ISAAA sažetak br. 53, str. 16 i str. 21. <http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf>

²³ <https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp?EventID=161>

²⁴ Tehničko izvješće Europske komisije 2013. - 063 naslovljeno „Utjecaj potrošnje u EU-u na krčenje šuma: sveobuhvatna analiza utjecaja potrošnje u EU-u na krčenje šuma”, str. 23-24, <http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf>. Između 1990. i 2008. Unija je uvezla poljoprivredne i stočne proizvode čija je proizvodnja uzrokovala krčenje 90 000 km² šuma.

- R. budući da za devet vrsta genetski modificirane soje s odobrenjem za uzgoj u Brazilu već postoji odobrenje za uvoz u Uniju kao hrane i hrane za životinje; budući da je, osim toga, u tijeku postupak odobravanja uvoza u Uniju za hranu i hranu za životinje triju vrsta genetski modificirane soje odobrene za uzgoj u Brazilu, uključujući soju A2704-12²⁵;
- S. budući da je nedavna anketa na razini Unije pokazala da gotovo 90 % ispitanika smatra da su potrebni novi zakoni kako bi se osiguralo da proizvodi koji se prodaju u Uniji ne pridonose krčenju šuma u svijetu²⁶;

Nedemokratski postupak

- T. budući da na glasovanju Stalnog odbora za prehrambeni lanac i zdravlje životinja iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 koje je održano 11. lipnja 2019. te na glasovanju Žalbenog odbora koje je održano 12. srpnja 2019. nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje;
- U. budući da je Komisija i u obrazloženju svojeg zakonodavnog prijedloga predstavljenog 22. travnja 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1829/2003 u pogledu mogućnosti država članica da ograniče ili zabrane uporabu genetski modificirane hrane i hrane za životinje na svojem državnom području i u obrazloženju zakonodavnog prijedloga predstavljenog 14. veljače 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011 izrazila žaljenje zbog činjenice da od stupanja na snagu Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Komisija donosi odluke o odobrenju bez podrške mišljenja odbora država članica i da je vraćanje predmeta Komisiji radi konačne odluke, što je inače iznimka za postupak u cjelini, postalo pravilo pri odlučivanju o izdavanju odobrenja za genetski modificiranu hranu i hranu za životinje; budući da je predsjednik Komisije tu praksu više puta ocijenio kao nedemokratsku²⁷;
- V. budući da je Parlament u osmom sazivu usvojio rezolucije u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (3 rezolucije); budući da nije bilo kvalificirane većine država članica za odobravanje bilo kojeg od tih genetski modificiranih organizama; budući da Komisija, nakon što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos prigovorima Parlamenta i izostanku potpore država članica, i dalje odobrava genetski modificirane organizme iako to nije zakonski obvezna učiniti;

Od toga na poljoprivredne proizvode otpada 74 000 km² (82 %), a najviše na uljarice (52 000 km²). Na soju i sojinu pogaču otpada 82 % te brojke (42 600 km²), što je 47 % ukupnog uvoza proizvoda u Uniju čija proizvodnja uzrokuje krčenje šuma.

²⁵ Navedeni su podaci dobiveni unakrsnom usporedbom baze podataka o odobravanju genetski modificiranih proizvoda *International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications* (<https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/approvedeventsin/default.asp?CountryID=BR&Country=Brazil>) s registrom EU-a genetski modificirane hrane i hrane za životinje (https://ec.europa.eu/food/plant/gmo/eu_register_en), kojima je pristupljeno u rujnu 2019.

²⁶ <https://www.fern.org/news-resources/press-release-87-per-cent-of-europeans-support-new-laws-to-combat-global-deforestation-new-poll-shows-1963/>

²⁷ Vidjeti, primjerice, uvodnu izjavu na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta uključenu u političke smjernice za sljedeću Europsku komisiju (Strasbourg, 15. srpnja 2014.) ili govor o stanju Unije 2016. (Strasbourg, 14. rujna 2016.).

1. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije prekoračuje provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EC) No 1829/2003;
2. smatra da Nacrt provedbene odluke Komisije nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiv s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenim u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća²⁸, predvidjeti osnovu za visoku razinu zaštite zdravlja i života ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, okoliša i interesa potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje te pritom zajamčiti uspješno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
3. traži od Komisije da povuče svoj Nacrt provedbene odluke;
4. ponovno naglašava svoju predanost nastavku rada na prijedlogu Komisije o izmjeni Uredbe (EU) br. 182/2011; poziva Vijeće da hitno nastavi svoj rad na tom prijedlogu Komisije;
5. poziva Komisiju da suspendira sve provedbene odluke o zahtjevima za odobrenje genetski modificiranih organizama dok se postupak ne revidira tako da se riješe nedostaci trenutnog postupka, koji se pokazao neadekvatnim;
6. poziva Komisiju da povuče prijedloge za odobrenje genetski modificiranih organizama ako Stalni odbor za prehrambeni lanac i zdravlje životinja ne donese mišljenje, bilo za uzgoj bilo za uporabu u hrani i hrani za životinje;
7. poziva Komisiju da ne odobrava nikakve genetski modificirane biljke tolerantne na herbicide bez potpune procjene ostataka od prskanja komplementarnim herbicidima, metabolita i komercijalnih pripravaka koji se primjenjuju u zemljama uzgoja;
8. poziva Komisiju da u potpunosti integrira procjenu rizika primjene komplementarnih herbicida i njihovih ostataka u procjenu rizika genetski modificiranih biljaka tolerantnih na herbicide, bez obzira na to jesu li te genetski modificirane biljke namijenjene uzgoju u Uniji ili uvozu u Uniju radi uporabe u hrani i hrani za životinje;
9. poziva Komisiju da ne odobri uvoz nikakvih genetski modificiranih biljaka za uporabu u hrani ili hrani za životinje kod kojih je stvorena tolerancija na herbicide koji nisu odobreni za uporabu u Uniji, u ovom slučaju glufosinat;
10. podsjeća da se ciljevi održivog razvoja mogu postići samo ako lanci opskrbe postanu održivi i ako se između politika stvori sinergija²⁹;
11. ponovno izražava zabrinutost zbog činjenice da velika ovisnost Unije o uvozu hrane za životinje u obliku soje uzrokuje krčenje šuma u trećim zemljama³⁰;
12. poziva Komisiju da ne odobri uvoz genetski modificirane soje ako se ne može dokazati

²⁸ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane, (SL L 31, 1.2.2002., str. 1).

²⁹ Rezolucija Europskog parlamenta od 11. rujna 2018. o transparentnom i odgovornom upravljanju prirodnim resursima u zemljama u razvoju: šume (usvojeni tekstovi, P8_TA (2018)0333), stavak 67.

³⁰ Idem.

da njezin uzgoj nije pridonio krčenju šuma;

13. apelira na Komisiju da preispita sva postojeća odobrenja za genetski modificiranu soju u svjetlu međunarodnih obveza Unije, među ostalim u skladu s Pariškim sporazumom, Konvencijom o biološkoj raznolikosti i ciljevima održivog razvoja;
14. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.